

לשוננו לעם

עורכים: שושנה בהט, דוד טלשיר

מתוך

כרך מד, תשנ"ג

האקדמיה ללשון העברית
מוגן בזכויות יוצרים

צפיחית בדבש

על המן ואוזני המן

בקומדיה "צחות בדיחותא דקידושין" ליהודה סומו (אמצע המאה ה"ז) נמצאת העדות הקדומה הידועה לי לאוזני המן. פירושו של דון יצחק אברבנאל (שנת 1506) ל"צפיחית בדבש" (פרשת בשלח) מתקשר להפליא לאותה עדות.

יאיר

אם בדברים כאלה אכפרה פניו, כבר יש לי קושיא אחת
אשר ייעפו כל תופסי התורה להתיירה, כי הנה כתוב בסגולת
פורים "ויהללו את המן" ובפרשת בלק נכתב בפירוש "ויאכלו
בני ישראל את המן". ואיך יאכלו היהודים הנשמרים מכל
רע את נבלת התלוי ההוא ואל הכלב לא ישליכו אותה?

יקמן

גם זו ראיתי אני וכבר תרץ הקושיא הזאת רב בלעם בן בבי
בשם אביו: כי מה שאמרה התורה "ויאכלו את המן" היא
אזהרה וציווי לנו שנאכל בימי הפורים האלה מאוזני המן –
הן המה הרקיקים הנעשים בסולת בלולה בשמן, וזהו שאמר
אחרי כן "וטעמו בצפיחית בדבש".

יהודה סומו: צחות בדיחותא דקידושין (חלק רביעי, דיבור שני)

ונפיקי' /

הוא מאכל הקמח מבושל בשמן / כבול' נפחת המי' והנאכל בדבש / והוא כמו
הרק' יקיס העושים מן הכבך / כלות אוזניס מבושלות / ויטענו אותם בדבש,
ויקראוהו אוזניס / ככה הוא צפיחית בדבש

דון יצחק אברבנאל: פירוש התורה (פרשת בשלח)

א"ש

